

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " —
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na domu pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna šte. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Sodbe o Turčiji.

V zadnjem listu omenili smo že, da so grozovitosti, katere Turki vganjajo, prišle v razgovor v angleški zbornici poslancev. Prvi lord se je izgovarjal s tem, da mu o tem po konsulih ni došlo še nobeno poročilo, a tajil jih nikakor ni.

Nekaj enacega, kakor v angleškem zboru, se je zgodilo 11. t. m. v laškem senatu. V tem je stavil senator Mamiani sledeče vprašanje do ministra unanjih zadev, Melegarija: „Ali misli minister, da so se podpisovalci pariške pogodbe, med katerimi je tudi Italija, spoznavali, 1. da bi vojsko lokalizirali in 2. omejili tudi njene končne posledice? Kako razlaga dalje minister in vlada 7. člen pariške pogodbe, po kateri se podpisani zavežejo samostojnost in celokupnost turškega kraljestva varovati?“

Kar je minister na to odgovoril, je jako važno. Rekel je, da od začetka ustaje so se evropske oblasti prizadevale v Carigradu, Belgradu in na Cetinjah zabraniti vojsko. Ker se jim pa to ni posrečilo, so zdaj po dogovoru v Zakopih izbrale si drugo pot. Vse pa so ene misli, da če bi tudi Turki zmagovali, vendar Črnagora in Srbija nasproti Turčiji ne boste prišli v druge razmere, nego ste bili pred vojsko. (To se pravi: Črnagora in Srbija po tej vojski ne morete nič zgubiti.) Kar se tiče pariške pogodbe, je ta vodilo vsem evropskim oblastim pri ravnanju s Turčijo.

Ta ministrov odgovor je bil senatu všeč, vendar je senator Raspini želel še zvedeti, je

li ministru kaj znano o grozovitostih turških zoper kristjane. Minister je odgovoril, da bi moral kaj vedeti zato, ker so zastopniki laški na Turškem inteligentni in zmožni moške, tedaj bi mu gotovo kaj poročali. Raspini pa s tem odgovorom ni zadovoljen, ampak ugovarja: „Nekaj mora vendar biti resničnega o krutosti in grozovitosti turških uradov, ker telegrami različnih telegrafskih uradov o tem poročajo in se je tudi v angleškem parlamentu govorilo. — Minister pravi na to: „Do zdaj mi uradno nič tacega ni znano. Če bi mi pa zastopniki naše vlade na Turškem kaj takih barbaričnih in grozovitih dogodkov naznanili, bom pripravljen vsako reklamacijo podpirati.“

Tudi v francoski poslanski kamori je prišlo vzhodno vprašanje na dnevni red, a odgovor Decazes-a, ministra unanjih zadev, je bil bolj meglen in nejasen. Tem odločnejše pa se je oglašil francoski časnik „la France“, ki piše: „Vsakovrstna in najverjetnejša poročila iz Turčije se vjemajo v tem, da Turki uganjajo grozovitosti, katere bi popolnoma opravičile punt vseh nemohamedanskih podložnikov Turčije zoper zaničljivo turško vladu. Ta vlada bi bila davno že propadla pod pezo lastne krivice in hudobije, ako ne bi bila imela moralične in denarne podpore od Francozov in Angležev; že 25 let životari ta vlada le umetno. Nili boljše bilo prepustiti to državo že l. 1854 propadu, nego da so se zapravile milijarde za to, da se je životarenje podaljšalo? Kdo pa je posojeval Turku milijarde? Te milijarde so prihranili evropski delavci, tem so jih bankirji in kreditni zavodi s poroštvom, ki pa je bilo varno le na videz, in z lažnjivimi pismi iz žepa zvekli. — Pred temi posojili se je turško cesarstvo

v dnu majalo; je potem mar se vtrdilo? Nikakor! Turčija je zdaj, kar je bila prej: sramota za Evropo. Kaj bi bile imele krščanske oblasti, ki so leta 1856 podpisale pariško pogodbo, storiti takrat, ko so Kreta, Hercegovina in Bosnija prijele za orožje, da bi otresle sramotni turški jarem? Vse naj bi bile enoglasno rekly turški vladi: „Ker vi, radovoljno ali ne, nalašč ali iz slabosti, niste spolnili nobene nam dane obljube, zato tudi nas več ne veže vam dana beseda. Mi se strinjamo, to vam naravnost povemo, z onimi narodi, ki si prizadevajo znebiti se jarma vaše vsakemu civilizatornemu napenjanju nasprotne vere, vašega slepega fanatizma, in priboriti si svobodo.“ — A Angleška ni tega storila, pač pa se je branila z drugimi evropskimi vladami skupno obrniti se z resno besedo do Turčije. Zato pa mora angleška vlada ná-se vzeti odgovornost za vsokri, kar je je bilo do zdaj in je bo še prelito, dokler ne bodo Turki nehali v Evropi razsajati in vladati.“

Tako piše francoski list. Pa tudi pravični nemški listi ostro sodijo Turčijo, tako n. p. „Norddeutsche Allg. Ztg.“: „Sramotno ravnanje s kristjani v Turčiji, naj bodo katerega koli rodu, mora nehati, in mi smo prepričani, da pritej priliki nehati zamore, tedaj mora. Tu ne gre prav nič za to, da je večina do krvi mučenih kristjanov ravno slovanskega rodu, kajti tudi Grki nekdanj nesramnega jarma turškega niso mogli dalje prenašati. Tudi takrat so vsi evropski kabineti kričali: „Mirni bodite, otroci!“ Ali ti se niso brigali za to, ampak trdna volja in obupanje silila sta jih k uporabi zoper zasebno in oficijelno, versko in družbinsko mučenje, katerega niso

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izvirni roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

Na grajskem otoku se jih mnogo pripravljalo, da obiščejo mestne razvaline, da če moč, se zopet tam naselijo. Ali Evdora? V svoji sobi sedi. Mrak je ravno. Smrtno blede je njeno obličje zaradi vednega žalovanja, zateleke so jej oči, kajti ah! koliko ljubih pogreša njeno srce! Osamela je sirotica.

„Oče!“ plaka, „oče, ti vsaj počivaš mirno tam v častnem, tišem grobu, tebi je lahko, al ti, ljubeznjiva mati, kam si prišla, da ne poiščeš svoje Evdore? Si li sklenila svoje življenje, ali pa si prišla v roke barbarskim zločincem? Digna, zvesta prijateljica, kje pa ti bivaš, o kakaj se me nisi na begu držala, mislila sem, da tečeš za menoj, a gotovo so te posekali hunski palaši; če ne — o grozna misel — če ne, gotovo stokaš v sramotnem robstvu. In ti, Marij, Marij, ljubljene mojega srca, moja nada, moja tolažba, moja zaslomba,

kam si zginil, ah kam? Če si padel, nikdar več ne bo suho moje oko. Če pak živiš, o kakaj mi ne hitiš na pomoč? Ta Grk, ta Helija, kako me vedno trpinči, vedno muči. Kam naj se obrnem? Če javno proti njemu postopam, oј potem imam zakletoga sovražnika, in vendar mi je z veliko lastno nevarnostjo otel življenje. Polastil se je hiše, do mene ne pusti žive duše, kako bi našla pomoč? Kaj je reva posameznega človeka v splošni bedi? Ni drugega, nego kapljica vode v morju. O Marij, Marij!“

Zastor se odgrne. Helija vstopi.

„Ha, vedno ti je tisti Marij na srcu“, togoti se; „nimaš li usmiljenja z menoj? Glej, vedno si bila moja misel, moja želja. Evdora, reci: da, in danes še si postavna moja žena.“

Bliža se jej, gleda jo srpo.

„Od mene, proč!“ grmi Evdora, „rekla sem, da ne morem, ne smem. Dane besede nikdar ne prelomim.“

„Nehvaležnica!“ psuje Helija, „kaj sem za te prestal! V največjem strahu sem trepetaje čepel v gaju, dobro vedé, da, ko vas Hunci napadejo, boste bežale proti morju. Koliko sem

prestal! Mrtvaški pot se mi je lil po čelu, videčemu, v kakošno nevarnost sem se iz gole ljubezni podal.“

„Da, Helija, veliko sem ti dolžna, ali...“

„Nehvaležnica!“ nadaljuje, „ne spominjaš se, s kakim trudom sem te v čoln vlekla, ko si na bregu onemogla se zgrudila? Ne veš, kako sem v čolnu trpel do krvi vesljuje, v silni nevihti, temni noči?“

„O Helija, vem, a ni mogoče.“

„Molči, nehvaležnica, imel sem te v lasti, v nezvesti si bila, a spoštoval sem tvojo čednost, dokaz, da imam pošten namen s teboj; mené, da hvaležno srce mi potlej vse povrne, kar sem se trudil. Ha, črna pregreha to! Sem li to zaslužil v silni nevihti, sem se li zato v nevarnost podal, kjer bi me bili lahko vsak trenutek požrli požrešni valovi? Ostudna nehvaležnost.“

„Čakaj, Helija, da me ne boš psoval. Tvoja biti ne morem. Glej tu pogodbo in dokaz, da sem postavna žena Marijeva!“

„Grom in strela, pekel in satan!“ divja Helija. „Tako, toraj ste me opeharili. Lahko je potem imeti reveža za norca.“

mogli dalje prenašati. Tudi Grki so bili večkrat tepeni, tudi nje je zatajevala vsa evropska diplomacija in nihče se ni upal spregovoriti dobre besede z nje. Kaj pa zdaj? Zdaj gre predsednik francoske republike, Mac-Mahon, h kralju in kraljici te deželice na vizito. — Tu se tedaj moremo le smejati, če peštanski „Lloyd“ piše: Mi ne moremo in nečemo in ne bomo nikdar dopustili, da bi ob ogerski meji osnovala se jugoslovanska država, ki mora dalje siliti, mi nečemo, ne moremo in ne bomo nikdar dovolili, da bi zamenili mirnega soseda z nemirnim.“ — Peštanski „Lloyd“ še ne verjame, kaj se vse dopustiti dá, mora in se tudi dopustilo bo. Pariški listi niso hoteli in bi ne bili nikdar dovolili, da se Alzacija odtrga, Rusi niso mislili in ne hoteli po krimski vojski zgubiti kosá Bessarabije. Pa reči se včasih vse drugače zaslučuje, in kar se pred vojsko čisto nemogoče zdi, to postane po vojski nagloma potrebno in koristno. Politične spletke se namreč vse drugače razmotajo, ko po svetlih frazah, baharija je vselej neumna, če je pa prazna, je celó smešna. — Boj ob Drini v Bosni in v Bulgariji je zdaj z mečem, z mečem bo tudi odločen, ne pa po tako junaških besedah „P. Lloyd“ ali „Daily Telegrapha.“

Tako sodijo Turčijo na Laškem, Francoskem, Angleškem in Nemškem, povsod je prodrl prepričanje, da se ne bo dala ohraniti. Tudi „P. Lloyd“ je začel drugo pesem peti, ker piše, da vendar-le utegnejo evropske vlade prisiljene biti, da z orožjem stopijo med bojevalce, posebno če bi se godile nečlovečnosti. Toda to bi se zgodilo še le po novem posvetovanji. Ktera vlada bi pa to imela sprožiti, ni določeno, menda imajo vse enake pravice do tega.

Turčija nima tedaj nobenega pravega prijatelja več — pač! avstrijske juče, nemškutarje in Madjare. Ali kaj ji bodo ti pomagali, kako dolgo ji bodo prijatelji!

Jugoslovansko bojišče.

Iz Belgrada se poroča „Politiki“ nekaj, kar bi, če je resnično, nepristransko politiko Andrassyjevo v jako čudnem svitu pokazalo. Poročilo se glasi: „Med turškimi vojaki (nizami), ki so bili pri Bjelini vjeti, jih je veliko, ki le ogerski znajo in obleko turških vojakov še le kratek čas nosijo. Tudi med mrtvimi so jih dobili nekaj, o katerih

se je po pismih pri njih najdenih popolnoma skazalo, da so madjarskega rodu. Srbi zdaj po komisiji preiskujejo to reč, ki kaže, da bi Ogri skrivaj ali naravnost pomagali Turkom, posebno ker so, kakor se je vnovič dokazalo, tudi ob Savi nastavljene turške čete od avstrijske strani bile preskrbljene z obilnim živežem in sicer s pomočjo avstrijskih vojakov.“ — Če Srbija vse to dokaže, potem utegne Andrassy priti v precejšnje zadrege, kajti, da bi se vse to popolnoma brez njegove vednosti godilo, to vendar ni verjetno.

Čerkesi, ktere so zadnji čas Turki v Evropo naselili in jih tudi v vojski rabijo, so tako divji narod, da so turški poveljniki sami izrekli, da se na-nje ne morejo več zanesti, ker povsod le moré in ropajo. „Pest. Ll.“ jih imenuje „zavržljivo, zaničljivo ropno druhal, ki uganja grozovitosti, kterim bi se morala Evropa vstaviti.“

Zdaj je le knez Milan obrnil se do ruskega cara s prošnjo, da bi se on potegnil za to, da je vojska vsaj človeška, ker so Turki dozdej še vse vjete Srbe brez razločka poklali. Zato je Milanova prošnja popolnoma opravičena. Kaj bi pri tem takem bilo, če bi Turki res, kakor se lažejo, povsod zmagovali, si pač vsak lahko misli.

Kako vneti so Srbi za boj, priča sledeča dogodba. Dne 12. t. m. je obiskala kneginja Natalija bolnišnico, kjer so ležali ranjenci, in delila denar in jedila ter pijačo. Ko je prašala ranjence: „kaj bi vi posebno radi?“ dobila je večidel odgovor: „Da bi bil kmalo zdrav in šel zopet v boj.“ — V srbske bolnišnice za ranjence je bilo poslanih več ruskih zdravnikov in pomočnikov, ki ostanejo v ruski službi. Tudi se v Rusiji za begune neprenehoma nabira denar.

Miriditi so krščanski rod v Albaniji. Te je governor Ahmed Hamdi-paša opominjal, naj bodo gotovo pri miru, ker je njih mladi knez — sin Riba-Dode — v turških rokah v Carigradu. Na to so Miriditi odgovorili: „Če bi Turki v Skadru le dva kristijana umorili, bodo vsi prebivalci cuzajskih in iljskih gorá, drinske in moroške doline planili nad glavno mesto in ga napadli.“ — Vsled tega so Turki v velikem strahu.

Najnovejši telegram iz Belgrada od 17. t. m. naznanja, da so vsa poročila o turških zmagah gole laži; Srbi niso zgubili še ne enega topa, vzeli pa so okrog Ak-Palanke 200.000

patron in 1000 granat Turkom. Černajev ima že več dni mir, prve čete stojé blizu Novega Pazara.

Drug telegram od tistega dne naznanja, da je poveljnik Benicki vzel vso topliško dolino ob podnožji Kopavnika. Deset vasi se mu je pridružilo z mnogimi prostovoljci. Čete bosniških ustajnikov so pretrgale turške zveze med Belino, Brčko in Tuzlo, tedaj je Belina osamljena.

Črnogorski glavni tabor je bil 16. t. m. v Lipniku, vojska pa je stala že pred Mostarom, ko je vzela Blagaj (eno uro od Mostara). Pričakuje se, da se bo tudi ta trdnjava zdaj podala.

Ob Timoku je zdaj že več dni tiho. Turki zbirajo tam velike čete, ravno tako Srbi. Podal se je celó oddelek Černajevje čete tje Lešjanovi na pomoč. Tam mora biti vsak čas huda bitva.

Po zahtevanji Černajeva bil je general Stratimirovič, ki je bil prej pri njegovem oddelku, odpravljen iz Srbije — kakor pravijo, zato, ker je hotel Srbsko vladu nadzorovati in časnikarskim dopisnikom dajal neresnična in škodljiva poročila. Ko je prišel v Zemun, na avstrijsko zemljo, so ga prijeli in v Pešto odgnali. „N. fr. Presse“ hudovoljno pristavi, da se je to zgodilo mu zato, ker je z Miletičem v zvezi.

Pri Seumi ob Kleku je bil boj, kterega se je tudi turška ladija s streljanjem vdeležila vkljub protestu avstrijskih uradov, ker je Klek zdaj zaprt. Bomo videli, kaj bo avstrijska vlada k temu rekla.

Kako grozovito ravnaajo Turki s kristijani, je vnovič videti iz sledečih dogodeb. General Alimpič je telegrafiral 16. t. m. v Belgrad, da Turki v posavinskih krajih strašno razsajajo. Kamor pridejo, vse požgó in pokoljejo. Vsled tega beži vse, kar more, k Srbom, posebno ženske in otroci, kterih kar po sto naenkrat pride. Baši-bozuki in redifi so najkrutejši. Ljudi sekajo na kose, otroke pa kviško mečejo in potem na bodala in sablje lové. Pričelo se je prav oizcimenje, pokončavanje kristijanov, ker Turki pomoré vse, kar jim ne more uiti.

Divji in zverinski Čerkesi so požgali okoli Ak-Palanke vasi, v ktere so prišli, polovili prebivalce in ž njimi priželi svojo „narodno veselico“. Razsekali so starce, oskrunili in potem poklali ženske, z otroci pa delali, kakor baši-bozuki.

Divjaje divja po sobi, konečno obriše si pot raz čela ter stopi pred Evdoro:

„Evdora, vedi, pismo nič ne velja. Zlastnimi očmi sem videl, da je Marij padel. Pogodbo je razrušila smrt. Vedi, Marij je mrtev.“

Evdora zbledí. Dvomljivo ga gleda.

„Ni več živ, pravim, pri zapadnih vratih je njegov grob. Ponavljam, še le ko je padel, sem tekél proč od tam, tje do vas — v gaj.“

Smrtno plašno ga gleda Evdora, niti besedice ne spregovori. Strah jej je govor odvzel, skoro bi mislil človek, da to ni živa deklica, menil bi, da je marmoren kip.

„Evdora“, nadaljuje približavši se jej, „sedaj ni več vzroka, reci, da, in potem odrineva na dalmatinske otoke, odpeljeva se še danes tje. Tam so bogata moja posestva, tam ti bom rožice stlal.“

Iz oči dviga mu plamen strasti, ustna mu bledé, roki se mu tresete, prsa se vspenjajo.

„Evdora.“ ponavlja s tresočim, skoro onemoglim glasom.

Evdora še vedno bledí, ni je tolažilne solzice. Spomni se očetovih besed. Ustna se

pregibajo. Helija se jej bliža. Z neznansko boleznim glasom vskrikne:

„Helija, proč od mene! Ne bližaj se nevesti mrtvega junaka. Čuj, moje srce bije Mariju, bodi si živemu, bodi si mrtvemu.“

„Vse moči peklenške!“ zdivja Helija, oči mu skrvavé, kri mu šine v obraz, kot tiger nad svoj plen, plane Helija nad Evdoro. Evdora vsklikne, Helija jo zgrabi.

„Rajše kot on, rajše nobeden!“ grmi strastni Grk, zavihti roko, v roki bliska se svetlo bodalo.

„Stoj!“ zagrmí mogočen glas pri vhodu, „ha, ljuta guja!“

„Severov duh!“ zarujove prepaden Helija, ne gane se, v roki držaje bodalo.

„Ne Severov duh, ne, Marij je, ne oče, sin stoji pred zločincem!“ zgrabi ga ter trešči ob tla.

Evdora obstoji, iskre, se zdi, da jej švigajo iz oči, vsa zlobnost Helijeva žari jej pred duhom. „Hic niger est“, viče s prstom kazaje na izdajalca domovine. „hunc tu, Romane, caveto.“

A naglo spremeni se jej obraz, rajska radost jo obsije:

„O Marij, Marij, ljubljene moj!“ vsklikne, in onemogla zgrudi se Mariju v naročje.

„Vrzite zločina na pot!“ velí Marij strežajema. Strežaja pristopita, hočeta prijeti revo, a Helija skoči na noge, divje gleda okoli sebe. Služabnika s povzdignjenim mečem stopita pred Marija.

„Ha, ha!“ krohota se Helija, sline iz ust cedé. „Ha, Oglej sem jaz izdal, kako krasno je plamtelo mesto! Ha, kako je letela puščica Severu v ledija! Kako sladka je osveta! ha, ha!“ — a krohot spromeni se v jok — „oj Erinije, oj besne furije!“ — divjaje teka po sobi — „oj ostudne pošasti, zakaj me bičate! pustite me!“

Tresé se gledajo navzoči ta prizor.

„Ha, ha, plamen, kri, oj beda, beda!“

Blazneč udari iz palače, vedno divje kričaje preko obrežja.

„Revež, zblaznel je. Huda je kazen, a Bog je pravičen!“ dé Marij s solznim očesom za njim gledaje. —

(Konec sledi.)

Človeku se groze lasje ježé, ko kaj tacega sliši. In vendar so na svetu in tudi pri nas še lumpje, ki s to zverino držé. Kdor tega ne verjame, naj bere le „N. fr. Presse“. Ali bodo evropske vlade to res še dolgo trpele? —

Velike važnosti je tudi to, da je Rumunija sklenila kar najprej mogoče vojno spraviti na noge. Sklicana je zdaj že redna vojna in re-serva. Da veljajo te priprave za vojsko Turku, o tem ni dvombe več, posebno ker je poslala v Carigrad nekaj „ultimatum“. Če Rumunija napové Turčiji vojsko, potem tudi Grška ne bo dolgo pri miru.

Nadalje poročajo telegrami, da so Turki, ko je Dačić napadel Novivaroš, pred trdnjavo postavili krščanske ženske in otroke, izmed katerih jih je bilo več po srbskih krog-lah zadetih.

Kakor se zve iz Carigrada za gotovo, gredo zdaj tudi softe (turški bogoslovci) pod poveljstvom svojih učiteljev ulemov (mohame-danskih duhovnov) v boj. Tedaj bo vojska ta prav za turško vero.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. julija.

Avstrijske dežele.

Dunajski listi, pri katerih je zdaj velika suša, se skušajo posebno v tem, da bi razdvojili Srbe in Črnogorce, zato si izmišljujejo dogodbe, ki se nikdar zgodile niso. Toda ta zrna razpora padajo na skale, ker se v Bel-gradu in v taboru kneza za hujkanje dunaj-skih judov ne brigajo. — Pripoveduje se, da je predsednik državnega zbora, dr. Rechbauer, te dni sošel se z dr. Riegerjem ter skušal pridobiti Čehe za državni zbor, kar se mu pa ni posrečilo.

Iz Prage se poroča, da je minister Lasser poklical k sebi deželnega namestnika českega, barona Weberja, in deželnega koman-danta generala Filipoviča — zakaj, se še ne vé.

V Dalmaciji ni zaprta le luka ob Kleku, ampak vse avstrijske luke sploh in si-ker vsim ladijam, ki vozijo strelna orodje. Turki so po tej prepovedi hudo zadeti.

Madjari so se spravili nad „srbsko Omladino“, govori se namreč, da sta dr. Mi-letič in general Stratimirovič le za to zaprta, ker se Madjarom zdi, da sta glavi te družbe. Tedaj zopet strah pred Slovani.

Vnanje države.

Rumunska vlada je podala turški vladi pismo, v katerem zahteva pripoznanje imena „Rumunija“, sprejetje rumunskega po-oblaščenca v diplomatično skupščino v Cari-gradu, kateri ima tudi sodnijsko oblast čez Ru-munce v Turčiji bivajoče; natančno mejo ob donavskih otokih, da ne bo vednih preprirov med Rumunci in Turki; trgovsko, poštno, te-legrafično zvezo in pogodbo, po kateri se imajo hudodelniki izročevati; veljavo rumunskih pi-sem v Turčiji, slednjič pravico, da se prosto vozijo rumunske ladje ob rumunskih bregovih.

Rusija je poslala zadnje dni zopet več zdravnikov na bojišče. Na Cetinje je dospelo več ruskih dam z zdravilnim orodjem, da bodo stregle ranjencem.

Na Nemškem je še vedno „kulturni“ boj. Te dni je sodnijski adjunkt prišel v neko cerkev, kjer je bila velika množica zbrana pri pridigi, prepovedal duhovnu pridigovati in „zbor“ (to je v cerkvi zbrane pobožne) razpustil v imenu postave.

Angleška je zdaj gledé Turčije na-tegnila druge strune. Derby zagovarja to s tem,

da je Angleška Turčiji obljubila pomoč le proti unanijim sovražnikom; zdaj pa, ko vidi, da Turčija mora sama od sebe razpasti, je ne more več rešiti. — Iz tega je razvidno, da je tudi na Angleškem prodrlo javno mnenje ljud-stva do vrha.

Izvirni dopisi.

Iz cerkljanskega okraja, 17. julija. (Drag pogreb.) Sv. Petra dan je v Idriji vtonil nek doslužen vojak. Po naključbi pak sem videl račun za tim vtoplencem, kojega je nemškutarsko mestno županstvo odposlalo v nadaljno obravnavo.

Glasi se: „Kommissionskosten des ertrun-kenen Blas Stucin von Jagerse: Dem Herrn Bezirksarzt 5 fl., 6 Leichenträger à 2 fl. — 12 fl., Todtentrühenerzeuger (Tischler) 2 fl. 10 kr., Handelsmann 54 kr., dazu annoch die hier-ortige Leichenkammer und Friedhoftaxe per 2 fl. Zusammen 21 fl. 64 kr. Besorger und Todtenwärter 2 fl. Summa 23 fl. 64 kr.“

Pokojni nesrečnež je bil zblaznil. Govorilo se je, da bi ga bil kdo v Idrijo pahnili, pa to je neverjetno, kajti kakor govore oni, ki so ga poznali, je sam v blaznosti bil nevaren sebi in drugim. Čuditi se moram nezaslišanimu računu 23 gl. 64 kr., ter reči: Kdor se hoče utopiti, naj gre prej v Idrijo poprašat ondotnega žu-pana, in račun njegov ga bode gotovo ostrafil pred utopom. Gospod zdravnik je morda še le novak, ker računi kot ogleda mrličev 5 gold. Pogrebci, vi imate tudi kosmato vest, ker tirjate nezaslišano nagrado za delo milosti, mrličje pošteno pokopati. Pri nas ljudje računijo od pogreba za osebo enega pogrebca 1 gld., ali pa 50 kr. samo. Take nesrečneže pak za „božjo plačo“ pokopijejo. Prostor na pokopališču je zaračunjen z 2 gld. Je li to spodobno, naj drugi presodijo. Oskrbnik in mrtvaški čuvaj račun 2 gld. Je li ta čuvaj stražil utopljenca? Se je to res zgodilo! Ko bi vsi mizarji par žaganic tako drago zaračunili, bi bili gotovo Ofen-heimovci vsi. V Idriji je les dober kup, ker so žage blizo, in ljudje s tim materijalom tržijo. Trgovec P. je zaračunil 54 kr., morda za pošteno obleko utopljenca, ker je baje bil ves razcapan. Nu! to se prestane. A sedaj nastane vprašanje: Koliko bode računila č. mestna župnija, koja je skrbela za spodoben mu pogreb? Pa odgovor bode lahek; častita du-hovščina je bila bolje usmiljena, nego tamoš-nja županija z načelnikom Perlizh-em. Nem-škutarji pa bodo vse jedno trobili po svetu, da duhovščina nima ljubezni do bližnjega. — Je li omenjeni račun za utopljenca pošten, naj čitatelji „Slovenčevi“ sami presodijo.

Pristavim pa še to, da rajni ni imel nič premoženja, kakor naši ljudje govorijo, pač pa dolgovi tu in tam. Pravilno tedaj bode županija idrijska tirjala te nezaslišane stroške pri žu-paniji utopljenca, kar pa ne spada v moje pre-tresovanje. — Gospod iderski župan pač je zaigral našim cerkljanskim hribovcem prav prijetno, ker ljudje naši bodo vsaj sedaj spo-spoznali, kako dragino nekteri gospodje v Idriji vzrokujejo.

Domače novice.

V Ljubljani, 20. julija.

(Časnikarske zadeve.) Deželna sodnija ljubljanska je potrdila zasego zadnjih „Novic“ zavoljo hudodelstva kalenja javnega miru po § 65. kaz. post. Tako namreč poroča „Laib. Ztg.“. — One dni smo rekli, da smo rado-

vedni zvedeti, kaj je z zaseženo številko „turškega lista“, ker deželna sodnija ljubljan-ska ni potrdila zasege in se je državno pravd-ništvo zaradi tega pritožilo do više sodnije v Gradcu. Ta pa je potrdila zasego lista zaradi kalenja javnega miru.

(„Novice“) ugovarjajo v svojem včerašnjem listu člankom o banki „Sloveniji“, ktere smo mi v zadnjem listu pričeli. Da nas ne bo kdo — tedaj tudi „Nov.“ ne — po krivem sodil, ponovimo tu še enkrat, kar se sicer že iz opazke vidi, ktero smo onemu članku dodali, da smo one članke sprejeli le na prošnjo pi-sateljev; zavarujemo se pa proti misli, da bi se mi s tem, kar je v njih rečeno, vseskozi strinjali. Svoje mnenje smo izrazili že v prej-šnjih člankih in od tega mnenja ne odstopimo še s tem, da drugim damo besedo. Saj si vsak lahko naredi lastno sodbo o tem, kar bere v teh člankih, ki niso rodili se v vredništvu „Slovenca“.

Razne reči.

— Razpisi učiteljskih služeb. Na Kranjskem: V šolskem okraju postojnskem: Na 4 razredni ljud. šoli v Postojni dvoje učit. služeb po 600 gld. in ena s 550 gld. l. p., ob enem tudi ravnatelj. služba s 100 gld. doklade in 80 gld. stanarine; krajnemu šolskemu svetu tam do 10. avgusta; na dalje: na 3razredni ljudski šoli v Senožečah učit. služba l. plače 500 gold. in stanovanje; na 1razredni ljudski šoli v Št.-Petru, Št.-Mihaelu, v Košani, na Ubel-skem in v Vrabčah učit. službe letne plače po 500 gld. in stanovanje, na 1razredni ljud. šoli v Podragi, v Vremu in Ternu učiteljske službe letne plače po 400 gld. in stanovanje; prošnje okrajnemu šolskemu svetu v Postojni do 10. avgusta t. l.

Na ljudski šoli v Borovnici in pri D. M. v Polji druga učiteljska služba l. p. 400 gold. Prošnje v 6 tednih pri dotičnem krajnem šol-skem svetu.

C. k. okrajni šolski svet za ljubljansko okolico dné 6. julija 1876.

V šolskem okraju Logaškem. Na 1razredni ljud. šoli v Logatcu, učit. služba l. plače 500 gold. in stanovanje, oziroma za orgljanje 100 gld.; krajnemu šolskemu svetu do 5. avgusta.

— Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem. G. Alojzij Račič pride iz Postojne v Čatež.

† Umrl je 16. p. m. g. Janez Simonič, bivši učitelj pri sv. Jurju na Sčavnicu blizo Zgornje Radgone. Do leta 1871 je bil v Šent-Jernej na Kranjskem, in od tam se je pre-selil v svoj rojstveni kraj. — Zapustil je vdovo s 6 otroci, bil je ud krajnemu učiteljskemu vdovskemu društvu tudi potem, ko se je na Štajarsko preselil. N. v m. p.!

— Dr. Ivan Jordan, velečenjeni Slo-van iz Lužice, bivši vrednik Dunajske „Zu-kunft“, je 1. t. m. v Blankensee-u umrl. Bodi mu zemljica lahka!

— Hud potres je bil 17. t. m. na Dunaji in okolici. Hiše so pokale, dimniki na tla leteli, ljudje pa prestrašeni na ceste bežali. Drugje tega potresa ni bilo.

— V Novem mestu so stali te dni tovarši g. učitelja Stanonika pred sodnijo za-toženi, da so se ob glasovitih volitvah za kranj-sko kupčijsko zbornico ustavljali uradnikom in bričem. Zagovarjal jih je dr. Wurzbach. Sod-nija jih je, kakor poprej gosp. Stanonika, ne-krive spoznala, kar nas jako veseli. Zdaj bo menda vendar enkrat ropota o teh volitvah konec.

Gospodarske reči.

Banka „Slovenija“.)

II.

Že več let se nekateri slovenski listi pečajo z banko „Slovenija“; ali to časnikarsko delovanje jej ni nikdar koristilo, ker ti listi niso nikdar opazovali njenih razmer iz pravega stališča.

Za časa, ko je bilo slabo gospodarstvo pri banki znana reč, so časniki našli vse v prav popolnem redu, jo hvalili in priporočali, da naj se narodnjaki pri zavarovanju držé samo tega zavoda; sedanji čas pa, ko se je treba boriti z nasledki preteklosti, se slika vse s črno barvo, vse razglašuje in sumiči kot zgubljena reč.

Tako časnikarsko početje ni bilo niti poprej niti ni sedaj ugodno banki, in zlasti sedanji čas ne hujškajo občinstva samo sovražniki narodnega podvzetja, ampak še celó domačini zoper banko, katero početje pa seka bistvu zavoda hude rane. Mislimo, da se ne motimo, ako trdimo, da je tako pisanje slovenskih listov banki „Sloveniji“ škodovalo v zadnjem polletju za več tisuč. Bilo je očitno, da so nameraval, banko pri občinstvu spraviti ob vso veljavo in dokazati, da je vse zgubljeno, akoravno skušnja uči, da je le oni zgubljen, komur ves pogum vpade in kdor sam sebe zgubljenega razglasi.**)

„Novice“ so svojim bralcem sporočile, da je pri občnem zboru 6. junija t. l. voljeni pregledovalni odsek naznanil, da ima banka premoženja (aktiva) 107.000 gld., dolga (pasiva) pa 83.000 gl. in da vse imetje znaša okoli 24.000 gl., poleg tega omenijo še „Novice“, da ako se pomisli, da se je na akcije 327.500 gl. doplačalo, vsak lahko razvidi, da je bila zguba zelo velika, akoravno se odšteje 40.000 gl., kateri so bili potrebni pri bankinem organiziranju.

Mi nočemo pretresovati, je li omenjeni pregledovalni odsek svojo nalogo prav razumel tem manj nas je volja trditi, kar je vsakemu strokovnjaku znano, da bi se namreč tako zamotana naloga, kakor je preiskovanje bankiniga premoženja, rešila v nekaj dneh in da se zlasti pregled računov (saldi) več kot 100 agentov ne zgotovi tako naglo, kakor bi si kdo domišljeval, ampak po natančnem pregledovanju in preiskovanju.

Vsega tega in drugega, kar bi se o tej reči lahko pisalo, ne bomo razpravljali, ampak pokazati hočemo le nekatere številne sestavke.

Po naznanjeni bilanci od 31. grudnia pret. leta znaša premoženje (aktiva) bankino:

a) Po bilanci je znašalo premoženje	604.940 gld.
b) ako se odštejejo negotovi in zgubljeni zneski, se sme ceniti premoženje na . . .	570.000 „
c) v slučaju likvidacije bi bilo pa znašalo premoženje komaj	110.000 „
Nasproti pa je dolgá (pasiva):	
a) Po bilanci	389.178 „
b) negotovih in zgubljenih zneskov okoli	385.000 „
c) v slučaju likvidacije . . .	82.000 „

*) Da si smo o banki „Sloveniji“ že mnogo in obširno pisali, priobčimo vendar še te sestavke, došle nam iz strokovnjaške roke, da bo reč na vse strani jasna. Vred.

**) Da si to očitjanje vsaj večemu delu slovenskih listov nasproti ni opravičeno, ker so skoro vsi imeli v očeh blagor občinstva in banke, vendar tudi te besede tiskamo, da pisatelj sprevidi, da mu damo vso svobodo pisanja, če s tem misli banki koristiti. Vred.

Oziroma na te številke znaša denarno stanje bankino od 1. pros. 1876:

a) po bilanci	215.762 gld.
b) negotovih in zgubljenih zneskov okoli	185.000 „
c) v slučaju likvidacije . . .	28.000 „
Zaupni odbor ceni premoženje	
dolg	83.000 „
in izračuni premoženje	24.000 „

Iz tega je najprvo razvidno, da se pregledovalni odsek pri izračunjenju bankiniga premoženja že a priori postavi na stališče likvidacije in še celó v tem slučaju s številkami straši.

Toda od pregledovalnega odbora naznanjeno premoženje je po vsem videzu v čudnem stanju, ako se prevdari, da je odbor pri sklepu bilance še naravnost omenil, da se mora, ako bi se banka še ohranila, k izračunjenim 24.000 gld. premoženja, še razne zneske, primeroma 60—70.000 gld. dodati in na tak način bi premoženje bankino, ako se tudi ne likvidira, po odšteti vseh dolgov, kakor misli odbor, znašalo 84—94.000 gld.

Iz tega je razvidno, da bi po naznanitvi pregledovalnega odseka zavarovalno društvo, oziroma delničarji, v slučaju likvidacije najmanj 60—70.000 gld. zgubili, da se pa ta znesek ohrani, ako se ne likvidira t. j. ako prostovoljno doplačati hočejo.

Vsak sicer spozna, da se prejšnje po zadnji bilanci izračunjeno premoženje z ozirom na negotove in zgubljene zneske v tem slučaju na 185.000 gld. zniža; manj znano bi pa lahko bilo, kako je mogoče, da se ta znesek zniža v slučaju likvidacije samo na majhen ostanek 28.000 gld.

To se koj razvidi, ako se pomisli, da v slučaju likvidacije vsi stroški pri vstanovitvi in vredovanju, kateri so bili takrat in ako se banka ohrani, gotovo in dejansko premoženje, v slučaju likvidacije popolnem vso ceno zgubé. Oziroma na te stroške je popolnem nerazumljivo, kako so jih mogle „Novice“ samo 40.000 gld. ceniti, zategadelj naj si dovolimo v pojasnilo sledeča števila po bilanci popraviti.

Prva bilanca, katero je zavarovalna banka „Slovenija“ razglasila in potem v majniku 1874 občnemu zboru predložila, računi stroške za vstanovitve neznansko visoko, namreč 71.009 gld. 76 kr. stroški za organiziranje niso nič manj previsoki, namreč 45.647 „ 33 „ ako se še stroški za orodje 13.082 „ 94 „ in stroški za table 6.034 „ 17 „ priračunijo, znaša to 135.774 gld. 26 kr. oziroma na kurzno razliko 37.670 „ 50 „

se razvidi znesek 173.444 gld. 70 kr. kateri se je v resnici porabil za vstanovitev in vredenje, zategadelj je v resnici nerazumljivo, zakaj „Novice“ mesto tega zneska le 40.000 gld. v račun vzmó.

Ako se tedaj pomisli, da v slučaju likvidacije vsa priprava, ktera je bila za vstanovljenje in vredenje potrebna, popolnem vso ceno zgubi za delničarje, da imajo tudi v slučaju likvidacije drage table le ceno malovrednega kositarja, in ako se konečno prevdari, da bi se znala vrednost obeh za 57.000 gld. v premoženje vpisanih hiš banke „Slovenije“ do 30—40.000 znižati, se samo po sebi razume, da bi uespa- metno sklenjena likvidacija, sedanje premoženje, katero znaša 185.000 gld., na 28.000 gld. znižala, in da bi delničarjem škodo čez 100.000 gld. provzročila.

Ako hočejo toraj delničarji za lastno korist skrbeti, se bodejo toliko bolj odločili za doplačanje, ker bodo morali, kakor smo v I. članku dokazali, pri vsakoršnih razmerah, tedaj tudi v slučaju likvidacije, radi ali neradi plačati.

Sicer pravijo „Novice“, da smo dali naši nevesti „Sloveniji“ pri njeni zaročitvi in tudi poznej primerno doto. „Novice“ so pa pozabile, da se je vsak delničar zavezal dati nevesti „Sloveniji“ pri prvi zaročitvi 200 gl., da je pa ona samo 100 gl. dobila. Prvi zakon je razdrt in drugi soprug pride v neprijazni položaj, da mora tirjati, naj se nevesti vsa doto, katero so jej obljubili, izplača, da bo potem mogoče vrediti hišno gospodinjstvo, ker se je v prvih tednih razveseljevanja preveč potrosilo.

Listnica vredništva.

Gosp. S. — č. na G. Vaš dopis prejeli, a zdi se nam — ne zamerite — preveč oseben. Žalostno je, da se po tolikih skušnjah tudi med tem stanom še nahajajo ljudje, ki se s tem skušajo prikupiti okrajnim glavarjem in enakim ljudem, da slovenske liste popusté in si naroče „Tagbl.“ nadjaje se, da jim potem St. gr. ne bodo odšli. Takih pa se tudi nobena graja ne prime, zato bi bila tudi Vaša, dasiravno jo dotični zasluži, brez vspeha, k večemu bi utegnila koga razdražiti. Mi dopisa ne moremo porabiti, a izročili smo ga drugemu listu — pod uradniško skrivnostjo, se ve da.

Gosp. J. J. v J. Hvala! Z obljubljenim nam boste zelo vstregli. Vse drugo je v redu.

Gosp. P. v R. Dopisi o dnevnih dogodbah, političnih in drugih, so nam ljubši, kakor dopisi za „podlistek“. Z zadnjimi smo — hvala Bogu! — preskrbljeni za dalje časa. Zato mora vsak malo potrpeti, če tak dopis ne pride tako naglo na vrsto.

Listnica opravištva.

G. Fr. R. vžit. opr. v B. Pač težko, pa za letos poskusimo.

G. J. L. usnj. v Ž. Poslano prejeli ter vpi-sali polovico za preteklo, polovico za tek, leto, toraj do zdaj nič dolgá.

Č. g. J. G. župn. pri B. Sprejeli ponudbo ter se pošilja po vasi želji.

Č. g. J. L. kapl. pri sv. P. Do 30/9 vse plačano.

Č. g. J. K. dek. v J. in še nekterim gg. Čudna zveza želja in dejanj. Če ste se namenili „Sl.“ zadaviti, ste najboljšo pot izvolili.

Č. g. J. O. duh. v T. Da — vse prav.

Čč. gg. v S. Če je mogoče, prosimo, petrpajte za letos, ker spremen nam napravljá nekaj stroškov in pa celo leto mnogo sitnost. Če ni mogoče, nam sporočite.

Č. g. J. M. kapl. v Č. Enako prosimo tudi Vas; Vama je tako vse eno.

G. St. Ž. v Č. Poslano izročili g. oblastniku F.; upamo, da Vam bode postreženo.

Č. g. M. St. vik. na T. Ne, gospod! nismo taki volkovi; čakali pa smo do 1/7 — menda Vam bo prav.

Č. g. M. S. župn. v R. Na vse prizadevanje nismo prejeli nikakoršnjega odgovora, tedaj tudi nič opravili. Čudno, da so ljudje tako lahko-bolje prav — brezvestni! Po takem načinu smo letos le pri d — zgubili čez 100 gld.

Č. g. J. V. kapl. v Š. Poslano po g. P. pre-jeli, pa zapisali za pret. leto; upamo, da ni zmote.

Č. g. Fr. B. duhov. v M. Hvala za poslano. Za naprej prav radi.

Č. g. J. S. kapl. v L. Do konca junija je vse plačano; tedaj nič dolžni.

Č. g. Fr. D. kapl. v St. J. Da — poravnano. Z naprej — gotovo.

Blag. g. L. G. v T. Vaše dozdevé niso prazne: Žalostno, pa resnično. Omahljivo veterinjaštvo, marsikje nepotrebna skopost in nerazum znamenj in časa je krivo vsega tega. Pri takih je vsaka beseda „bob v steno!“

Eksekutivne dražbe.

21. julija. 3. Leop. Maci-jevo na Brdu. — 3. Martin. Malešič-ovo iz Draščic (410 gl.) v Metliki.

22. julija. 2. Jak. Grčar-jevo iz Ihana (4670 gl.) na Brdu. — 2. Fr. Pšenica-vo iz Koroške Bele (4470 gl.) v Kranjski gori.